

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์จังหวัด เกี่ยวกับการทำวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับศึกษานิเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกจังหวัด และสัมภาษณ์หัวหน้าโครงการวิจัยบางโครงการเพื่อประกอบการอภิปรายผล ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกจังหวัด จำนวน 73 คน และศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการศึกษาทุกจังหวัด จำนวน 523 คน และกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยมาจำนวน 344 คน ดังนี้

1. หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำวิจัยทุกจังหวัด จำนวน 73 คน

2. ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการศึกษา มีวิธีการเลือกตัวอย่างประชากรดังนี้

2.1 สุ่มรายชื่อศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการศึกษา จากรายงานวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาของแต่ละจังหวัด ที่ส่งรายงานวิจัยให้กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนจังหวัดที่ไม่มีรายงานวิจัยจะสุ่มรายชื่อจากสมุดบันทึกสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2531

2.2 สุ่มแบบง่ายจากรายชื่อศึกษานิเทศก์ในข้อ 2.1 มาร้อยละ 50 ของจำนวนศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการศึกษาของแต่ละจังหวัด ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 271 คน

3. เลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการสัมภาษณ์เพิ่มเติมประกอบการอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากศึกษานิเทศก์ในข้อ 1. หรือ 2. โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เฉพาะผู้ที่ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือเคยร่วมทำวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาของจังหวัดที่ทำวิจัยระหว่าง พ.ศ. 2524 - 2529 และส่งรายงานวิจัยให้กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมี 35 จังหวัด โดยใช้ร้อยละ 30 ของจังหวัดดังกล่าว ได้ 11 จังหวัด แล้วสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์จังหวัดละ 1 คน (ดูภาคผนวก)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อประกอบการอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา

1.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์จังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการทำวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ เป็นข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับ เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำวิจัย เป็นต้นแบบลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ

ก.	ด้านที่มาของการทำวิจัย	จำนวน	4	ข้อ
ข.	ด้าน เนื้อหาของการทำวิจัย	จำนวน	6	ข้อ
ค.	ด้านวิธีดำเนินการวิจัย	จำนวน	5	ข้อ
ง.	ด้านการบริหารการวิจัย	จำนวน	7	ข้อ
จ.	ด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย	จำนวน	4	ข้อ

- ฉ. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ จำนวน 4 ข้อ
 ช. ด้านติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้ จำนวน 3 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นแบบ เลือกตอบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะ
 การทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย
 และการนำผลการวิจัยไปใช้ จำแนกเป็นด้านต่าง ๆ คือ

ก. ด้านการบริหารงานวิจัย	จำนวน	13	ข้อ
ข. ด้านเนื้อหาของการทำวิจัย	จำนวน	5	ข้อ
ค. ด้านวิธีดำเนินการวิจัย	จำนวน	12	ข้อ
ง. ด้านการเผยแพร่งานวิจัย	จำนวน	5	ข้อ
จ. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้	จำนวน	4	ข้อ
ฉ. ด้านการติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้	จำนวน	4	ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale)

ซึ่งแบ่งระดับความ เป็นปัญหา เป็น 6 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	เป็นปัญหามาก
3	หมายถึง	เป็นปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย
1	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด
0	หมายถึง	ไม่เป็นปัญหา

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) จำนวน 2 ข้อ คือ

1. ข้อเสนอแนะหัวข้อและวิธีการทำวิจัย
2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อการอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงร่างคำถามเกี่ยวกับจุดเด่น/จุดด้อย

2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน (ดูรายชื่อภาคผนวก) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อกระทงอีกครั้ง แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแล้วมาปรับปรุง เป็นแบบสอบถามฉบับชั่วคราว

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้ (Try-Out) กับศึกษานิเทศก์จังหวัดที่มีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง แต่มิได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 10 คน ได้แก่

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	2	คน
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี	2	คน
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	6	คน
รวม	10	คน

4. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบ Rating Scale มาหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 ซึ่งหมายความว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นในการวัดอยู่ในระดับที่สามารถเชื่อถือได้

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และนำหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลได้จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพร้อมทั้งแบบสอบถามส่งไปยังหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด สำหรับจังหวัดที่ต้องมีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้นัดหมายวัน เวลา โดยแนบไปรษณียบัตรตอบรับการนัดหมายไปด้วย สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม ถึง 29 เมษายน 2531

2. ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์และไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ซึ่งการเก็บรวบรวมทางไปรษณีย์นั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งแนบซองคิดแถมบ่งจำหน่ายถึงตัวผู้วิจัยไปด้วย เพื่อสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืน ใน การส่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้ส่งไปทั้งสิ้น 344 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 289 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 83.62 จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมานี้ ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วคัดแบบสอบถามที่ไข่มบูรณ์ออก ดังนั้น เหลือ เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการ วิจัยจริงจำนวน 283 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.27

3. การเก็บข้อมูลที่ต้องใช้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ส่งไปรษณีย์บัตรนัดวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์ส่งไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อตอบยืนยันตามเวลาดังกล่าว แล้วเดินทางไป สัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยการจดข้อความจากการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งใช้โปรแกรม เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSS_X) โดยหาค่าสถิติเพื่อนำไปใช้ในการแปลผลดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลในรูปตารางประกอบความ เรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้โดยแจกแจง ความถี่และหาค่าร้อยละ เป็นรายชื่อ แล้วเสนอผลในรูปตารางประกอบความ เรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะของ การทำวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคโดยคำนวณ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ และรวมด้านแต่ละด้าน แล้วเสนอผลในรูป ตารางประกอบความ เรียง ซึ่งการพิจารณาระดับปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัย และการนำ ผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์โดยถือการกระจายของค่าตอบดังนี้

คะแนน	ความหมาย
4.50 - 5.00	เป็นปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	เป็นปัญหามาก
2.50 - 3.49	เป็นปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49	เป็นปัญหาน้อย
0.50 - 1.49	เป็นปัญหาน้อยที่สุด
0.00 - 0.49	ไม่ เป็นปัญหา

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อ เสนอแนะการทําวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้

โดยใช้ความถี่ แล้วนำ เสนอข้อมูล โดย เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย

2. แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมารวบรวมใช้ประกอบการอภิปราย
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$$\text{ค่าเฉลี่ย } (\bar{X}) = \frac{\sum fx}{N}$$

f	แทน	จำนวนความถี่
x	แทน	ระดับความคิดเห็น 5, 4, 3, 2, 1, 0
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$$\text{ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)} = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ที่เลือกตอบแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}} \times 100$$

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถาม คือ

สูตรสัมประสิทธิ์ α (α -coefficient) ของ ครอนบาค

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ

n แทน จำนวนข้อสอบ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย